

דף לב.

עין משפט ב.

ח"מ סימן לד פעיף ט

ט יב. אין העדים בשטר נעשים זוממין אלא א"כ אמרו בבי"ד בזמנו כתבנוהו ולא איחרנוהו, ואח"כ הוזמו, דאל"כ תלינן א שכתבוהו בזמן מאוחר עם שם מקום הראשון, והשטר ב והעדים כשרים.

ט יג. ואם אמרו בזמנו כתבנוהו ולא איחרנוהו והוזמו על אותו יום שכתוב בשטר, אם יש עדים שיודעים היום שחתמו העדים על שטר זה, או ישנם עדים אחרים שראו שטר זה בחתימת ידם ג ביום פלוני, כיון שהוזמו נפסלו למפרע, והיינו מיום שנודע שחתמו על השטר, שהעדים החתומים על שטר נעשית כמי שנחקרה עדותן בבי"ד.

ואם אין עדים שראו השטר בחתימת ידם מקודם, או שראו עדותן כשחתמו על השטר ביום הנקוב בו, הרי אינם נפסלים אלא מעת שהעידו בבי"ד שזה כתב ידם. ואפי' אמרו בשעת העדות בזמנו כתבנוהו ולא הוסיפו "ולא איחרנוהו" אפשר ד ששיקרו, והיום חתמו עליו שיש לו כמה שנים, ואינם נפסלים אלא משעה שראו השטר או ראו חתימתם בפועל כשהם חותמים על השטר.

א. וכתב הש"ך בס"ק י"ג דבעדים בשטר לא מהני הזמה לענוש בגוף או בממון, ומ"מ העדים נפסלים לעדות. ועיין בחידושי הרי"ם טעם הדבר.

ב. כתב הסמ"ע ס"ק כ"א דוקא בשטרי הלואה כשר באיחרו אותו, אבל בשטר מכר מאוחר פסול. וא"כ אפי' בלא אמרו בזמנו כתבנוהו, ובאו עדים והזימו אותם בזמן הנקוב בו, הוי הזמה ונפסלו לעדות.

ג. וכתב הסמ"ע שעדים אלו אומרים שלא ראו הזמן שכתוב בשטר, רק ביום פלוני ראו השטר בחתימת ידי העדים פלוני ופלוני, דאל"כ הם בעצמם יהיו זוממין.

ד. היינו ששיקרו בזה שאמרו בזמנו כתבנוהו, אבל אמת המעשה נכון, רק שאיחרוהו. כ"כ הסמ"ע.

* יד. עדים שחתמו עצמם במזיד על שטר מוקדם ה' פסולין לעדות.

עין משפט ג.

הר"מ סימן מג פעיף ז

ז. שטרי חוב המוקדמין ^י פסולים, שהרי טורף בהם מלקוחות שלא כדין, וע"כ קנסו אותם חכמים שלא יגבה בשטר מוקדם ^ז אלא מבני חורין, ואם יטען הלוח פרעתי, דינו כטוען כן נגד שאר שטרות, אבל אם יטען להד"מ הוחזק כפרן.

* וי"א דשטר מוקדם ה' פסול לגמרי

ה. המ"מ בריש פכ"ג מהלכות עדות. וכתב הרשב"א בתשובה מי ששכר עדים שיעידו לו שקר אינן נפסלים עד שעה שיעידו, ולא משעה ששכר אותם. סמ"ע ס"ק כ"ז. ועיין בס"י מ"ג ובש"ך שם עוד בענין זה.

ו. רמב"ם פ' כ"ג מלוה ומלוה, ממשנה ה' פרק י' דשביעית, וכ"כ הטור בשם הרי"ף ורש"י ורמב"ן ורשב"א.

ז. וכתב הסמ"ע בס"ק י' אפי' אם יקחו הבי"ד לידם השטר ולא יתנו לטרוף בו מזמן הראשון, או שיכתבו על גוף השטר שלא יכול לטרוף בו מזמן הראשון, אפ"ה אינו גובה בו ממשועבדים גם מזמן שעמד בבי"ד משום קנס, כיון שמתחילתו היה ראוי ועומד לטרוף בו מזמן הראשון. וכתב הש"ך להסכים לדבריו, אך הוסיף שאם המלוה בעצמו יכתוב לפני שנראה השטר לבי"ד שלא ניתן לטרוף בו לקוחות מזמן הראשון, נראה דכשר לטרוף בו מזמן השני.

ועוד כיון שאין גובין בו אלא מבני חורין קורעין השטר, או כותבין על גביו שלא ניתן לגבות בו אלא מבני חורין. אבל אין מניחין השטר בידו כמות שהוא שלא יגבה בו ממשעבדי. כ"כ הש"ך ס"ק י"א.

ח. טור בשם ר"י והרא"ש, וריב"ש בס"י שפ"ב, והביאם הרמ"א וכתב הסמ"ע בס"ק י"א דאין ר"ל שנפסל לגמרי, שהרי אם יטען להד"ם אינו נאמן והוחזק כפרן מכח השטר הזה, ורק בטוען פרעתי נאמן. אבל הש"ך דעתו שפסול לגמרי ואפי' בטוען להד"ם נאמן, דהשטר חספא בעלמא הוא לדעת החולקים. אבל לכו"ע גובה בו מבני חורין ומהלוח בעצמו כשהוא מודה, או כשיש עדים בזה. וכתב בקצות שאם העדים לפנינו וזוכרים ההלואה וטוען להד"מ ודאי שהוחזק כפרן נגד העדים. והנתיבות כתב דהעיקר כהסמ"ע.

עין משפט ד.

ח"מ סימן מוג סעיף יג

יג. יב. שטר ט' מקח וממכר אפי' מאוחר, י' פסול, אא"כ האיחור נכתב בפירוש.

עין משפט הו.

ח"מ סימן ל סעיף א

א. א. עידי ממונות כ' אינם צריכים דרישה וחקירה, אם לא שנראה ל' שהדין מרומה. אבל עדי מ' חבלות צריכים דו"ח כעידי נפשות.

דף לב:

עין משפט א.ב.

ח"מ סימן ל סעיף א

עיין בסעיף הקודם

עין משפט ג.ד.

ח"מ סימן ערב סעיף יד

יד. שתי ספינות העוברות ופגעו זו בזו, ואם שתיהן עוברות בבת אחת שתיהן טובעות ואם בזו אחר זו הן עוברות², וכך ב' גמלים העולים

ט. בתרא קנ"ז ע"ב.

י. ואם הודיעו למוכר שאיחרו השטר מכר, כשר. כ"כ הש"ך בס"ק ל', ולפ"ז בסתמא, השטר כשר עד שיתברר שלא הודיעו.

והטעם שפסול שמא המוכר לא ידע שאיחרוהו ואולי יחזור ויקח ממנו, ואח"כ יוציא זה שטרו המאוחר, ויאמר חזרתי ולקחתי ממך, וע"כ בהודיעו למוכר שאיחרוהו, כשר.

כ. מברייתא סנהדרין ל"ב ע"א. ואע"ג דכתוב משפט אחד יהיה לכם, חכמים הקילו משום שלא תנעול דלת בפני לוויין, כ"כ הסמ"ע בס"ק א'. וכתב הש"ך אפי' אם ירצה הדיין לחקור ולדרוש בממון, לא יעשה כן.

ל. אבל מ"מ לא ממש כדרישה וחקירה של נפשות. כ"כ הסמ"ע.

ועדים המעידים על איסור, עיין באבה"ז סי' י"ז סעיף כ"א, וסי' י"א סעיף ד' שהשו"ע כתב די"א דצריך דו"ח.

מ. טור והרא"ש ממסקנת הגמ' בב"ק כ"ד ע"ב, דבחבלות לא עבדינן שליחותיהו.

נ. שם מברייתא בסנהדרין ל"ב ע"ב. ופי' רש"י קרובה היינו לעיר ויש מפרשים קרובה היינו שע"י מעט שתחזור לאחוריה תמצא חברתה מקום לעבור בצידה.

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחדד שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477 email: minchat.aaa@gmail.com

בעליה גבוהה, טעונה ושאינה טעונה טעונה תעבור ראשונה. קרובה ורחוקה תעבור הרחוקה תחילה. שתיהן רחוקות או שתיהן קרובות או שתיהן טעונות מטילים פשרה בניהם^ט והם מעלים שכר זה לזה ועל כיוצא בזה נאמר בצדק תשפוט עמיתך.

ט. כלומר מזה שכתוב פעמים "צדק צדק תרדוף", אחד לדין ואחד לפשרה, כך דרשו בסנהדרין ל"ב ע"ב. סמ"ע ס"ק כ"ה.

וכתב בפעמוני זהב דאם אחת טעונה והשניה ריקה הטעונה עוברת קודם אף שהשניה הריקה רחוקה לעיר. ודייק כן מדברי השו"ע ופשוט הוא. דרק בשניהם טעונים או שניהם ריקנים הקרובה והרחוקה מכריעים.